

Nyílt koordináció az európai közös kutatási politikában

Mikita József¹ – Nagy János²

¹European Commission DGRTD Directorate/Unit B/4, Belgium, Bruxelles

²Debreceni Egyetem Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma, Földhasznosítási, Műszaki és Területfejlesztési Intézet, Debrecen
jozsef.MIKITA@ec.europa.eu

ÖSSZEFOGLALÁS

A kutatás, fejlesztés és innováció (K+F) napjainkban döntő hatást gyakorol egy adott ország gazdasági növekedésére, versenyképességére. Az Európai Unióban (EU, Unió) a lisszaboni növekedési és foglalkoztatási stratégia kulcsfontosságú szerepet szán a K+F-nek az Unió versenyképességének fokozásában. Az EU jelentősen elmarad K+F intenzitásában legfőbb versenytársaitól (USA, Japán), ugyanakkor egyre több fejlődő ország mutat gyorsan javuló teljesítményt (Kína, India), mely újabb kihívást jelent kontinensünk számára. Az EU-nak minél gyorsabban és hatékonyabban szükséges reagálnia a külső kihívásokra, új alapokra kell helyezni az európai kutatási, fejlesztési és innovációs politikát. Ennek előmozdítása érdekében született meg az Európai Kutatási Térség (EKT) koncepciója, mely integrálja és újraszervezi az eddig meglévő struktúrákat. A térség gyakorlati kialakításában alapvető szerepet játszik a nyílt koordináció módszere, mely az európai közpolitikák alakításának egy új rendszerét hozza létre. Az EU-ban annak Tudományos Műszaki Kutatási Bizottsága (CREST) fogja össze a nyílt koordinációt, fórumot biztosítva így a tagállamok számára egy közös tanulási folyamat megszervezésére, tapasztalataik megosztására, az együttesen meghatározott célok elérésére.

Kulcsszavak: kutatás, fejlesztés, innováció (K+F), Nyílt koordináció, Európai Kutatási Térség

SUMMARY

Research, development and innovation (R+D) are of great importance nowadays as regards the competitiveness and economic growth of any given country. In the European Union the Lisbon Strategy considers R+D as a crucial means to enhance european competitiveness. The EU is substantially lagging behind its main competitors (USA, Japan) in this domain, furthermore developing countries (China, India) have recently been making great progress, thus posing additional challenges to our continent. The EU needs to assess the present situation as soon as possible and meet the latest challenges in the most efficient way. In order to achieve this objective, the concept of the European Research Area (ERA) has been elaborated with the aim of reorganising, regrouping and integrating existing structures. The open method of coordination (OMC) is playing an important role in the implementation of this common area. It constitutes an alternative policy-making method to pure „intergovernmentalism” and the „community method”. The OMC in the field of research policy is coordinated by the Scientific and Research Committee (CREST), which provides a forum for member states to share their experience and reach their common goals.

Keywords: research, development, innovation (R+D), Open Method of Coordination, European Research Area

BEVEZETÉS

A kutatás-fejlesztés-innováció kiemelt helyet foglal el az Európai Unió tevékenységében. Az Unió számára jelenleg a legnagyobb kihívások közé tartozik a versenyképesség megőrzése, fokozása, a gazdasági növekedés gyorsítása, újabb munkahelyek teremtése, s ezzel az európai uniós polgárok életminőségének javítása. A kedvezőtlen demográfiai mutatók, trendek, a munkanélküliség magas aránya, a régi és új versenytársak gyorsan javuló K+F és innovációs teljesítménye elengedhetetlenné teszi a kontinens minél gyorsabb és hatékonyabb fellépését. Annak érdekében, hogy az EU fokozni tudja vállalkozásainak versenyképességét, sőt képes legyen szembenézni a fenntartható fejlődés követelményeivel, korszerű tudásra, új ismeretekre van szükség, melynek elengedhetetlen feltétele a kiváló színvonalú, eredményes kutatási tevékenység. A kutatásra, fejlesztésre költött beruházások az elmúlt években megközelítőleg az összeurópai GDP 1,90%-át tették ki, míg ezen paraméter az Egyesült Államokban 2,6%, Japánban pedig 3,15%. A 2002-es célkitűzés szerint 2010-re a K+F finanszírozás elérné a GDP 3%-át, melynek 2/3 részét a magánszektornak kell finanszíroznia. Fontos kiemelni ezen szektor szerepét, hiszen ilyen szempontból különösen jelentős a lemaradás a két legfontosabb versenytárral szemben (André, 2006).

A célkitűzés megvalósításához az EU-nak összetett eszközrendszere van. Kiemelt jelentőségű szerepet töltenek be a kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs keretprogramok, az európai szintű kutatási-technológiai együttműködések (COST, EUREKA), valamint egyéb kormányközi megállapodások.

A 2000-es évek elejétől kezdve ugyanakkor egy új „kormányzási” módszer – a nyílt koordináció – lát el fontos funkciót a közösségi kutatás-fejlesztés fellendítésében. A nyílt koordináció szervesen kapcsolódik a Közös Kutatási Térség (EKT) koncepciójához, amely a lisszaboni stratégia egyik fontos pillérének tekinthető. Az Európai Unió sajátos politikai-gazdasági felépítését figyelembe véve ez a „kormányzási forma” a leghatékonyabb módszer annak érdekében, hogy Európa mielőbb ledolgozhassa a K+F+I területén meglévő hátrányát az USA-val és Japánnal szemben (Edler et al., 2003).

AZ EURÓPAI KUTATÁSI TÉRSÉG (EKT) ÉS A NYÍLT KOORDINÁCIÓ

Az európai szintű kutatás-fejlesztési tevékenység szükségességét három fontos érv támasztja alá: (1) az európai kutatási és technológiafejlesztési erőforrások egyesítése és koordinált hasznosítása; (2) a humán tőke és kutatási potenciál fejlesztése; (3) az európai K+F tevékenységek összehangolása.

1. A méretgazdaságosság elvét figyelembe véve az EU szintjén a forrásokat nagyobb hatékonysággal lehet felhasználni. Bizonyos kutatási tevékenységek olyan forrás- és intellektuális input igényűek, amihez egyetlen ország sem képes biztosítani a szükséges anyagi és humán tőkét. A közösségi szinten ugyanakkor elérhető ez a „kritikus tömeg”. Olyan projektek valósulhatnak meg, melyekben magánvállalkozások működnek együtt más országbeli vállalatokkal, kutatóintézetekkel, ezáltal olyan minőségileg új ismeretanyaghoz, „know-how”-hoz jutnak hozzá, mely más módon nem megszerezhető.
2. Az európai szintű K+F melletti másik fontos érv a humán tőke minőségének javítása. Az Unió tagállamaiban a kutatók a személyek szabad áramlását biztosító jog alapján mozoghatnak a belső piacon. A gyakorlatban azonban ez a mozgás mégis meglehetősen korlátozott a különféle eredetű akadályok (jogi, nyelvi, kulturális) miatt. Alapvető cél ezek felszámolása, valamint az árúk, a személyek, a tőke, a szolgáltatások mintájára a tudás és a kutatók valódi belső piacának kialakítása.
3. Az európai szintű K+F tevékenység hatékonyabb integrációja lehetőséget teremt arra, hogy a globalizáció indukálta, határokon átívelő kihívásoknak is eredményesen feleljen meg az Európai Unió. A nemzeti szintű kutatási programok közötti együttműködés az információcserétől a programok közös megvalósításáig terjedhet. Az EU szintű K+F lehetőséget biztosít a kutatási eredmények nemzetközi összehasonlítására, bizonyos jelenségek szélesebb kontextusban való tanulmányozására (Muldur et al., 2006).

Az európai szintű közös K+F-nek a 2000. márciusi lisszaboni Európai Tanács döntése óta stratégiai jelentősége van. Az EU vezetői azt az ambiciózus célt tűzték ki, hogy 2010-re az Unió a világ legversenyképesebb és legdinamikusabban fejlődő tudásalapú gazdaságává váljon, amely képes a fenntartható fejlődésre, továbbá lehetőséget biztosít a társadalmilag hátrányosabb rétegek felzárkózására. A megvalósítás módját szolgálja egy Európai Kutatási Térség létrehozása, mely koncepció kimunkálásához három fontos felismerés vezetett.

Az európai kutatás-fejlesztést a fragmentáltság jellemzi, az egyes tagállamok K+F ráfordításai közötti óriási különbségek vannak; kontinensünk nem kínál elég vonzó feltételeket a kutatáshoz; s a

pénzügyi támogatás sem éri el a kellő szintet.

Az Európai Kutatási Térség három fontos alapeleme: 1. az európai kutatási „belső piac” megteremtése, amely biztosítja a kutatók, a technológia, valamint a tudás szabad határokon átívelő mozgását; 2. a nemzeti és regionális szintű kutatási tevékenységek, programok, politikák hatékony EU szintű koordinációja; 3. valódi Európai kutatási politika kidolgozása (European Commission, 2000).

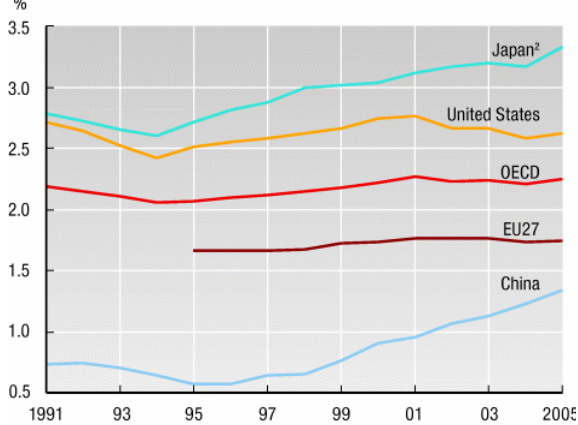
A kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos kérdések tekintetében négy – európai, nemzeti, regionális, helyi – döntési szintet különböztetünk meg. Mindez rendkívül összetett partnerkapcsolatok kialakulását eredményezi az egyes szintek szereplői között. „Valódi közös kutatási tér” kiépítése a cél, mely az Európai, nemzeti és regionális intézmények megfelelő koordinálásával, az ezek közötti racionális munkamegosztással jön létre. A kutatási térség célja az európai kutatás hatékonyabbá tétele, határokon átívelő, különböző tudományágakat integráló megszervezése (Banchoff, 2002).

Az európai integrációs elméletek közül a „többszintű kormányzás” (multi-level governance) teóriája használható fel a Közös Kutatási Térség értelmezésében. Az elmélet kidolgozása a 90-es évek elejére tehető, bár gyökerei egészen a neofunkcionalizmushoz nyúlnak vissza. Lényege, hogy az Európai Unióban egy új politikaalkotási folyamat van kialakulóban, amelyben továbbra is megmarad a központi kormányzat vezető szerepe, bár az már nem rendelkezik többé a döntéshozatal monopóliumával. A döntési felelősségben a kormányzatok, az európai intézmények, valamint a regionális, helyi szereplők osztoznak. Az európai intézmények és a szubnacionális szereplők egyaránt lényeges szerepet játszanak a közpolitikák kialakításában, befolyásuk sokszor a központi kormányzatokéval azonos fontosságú (Hooghe et al., 1996).

A K+F ráfordítások önmagukban nem, hanem a GDP-hez viszonyítottan alkalmasak egy adott gazdasági egység jellemzésére. Ugyancsak fontos a ráfordítás belső szerkezete, annak vizsgálata, hogy a beruházás melyik szektorból és milyen arányban származik. Nyilvánvaló, hogy az EU a kutatás-fejlesztés és innováció tekintetében jelentősen elmarad fő versenytársaitól, az USA-tól és Japántól. Ez az elmaradás jól látható, ha megvizsgáljuk a K+F ráfordítások GDP arányos alakulását 1991 (1995) és 2005 között (1. ábra).

Jelenleg az EU-27-ben ez az érték 1,84%, az USA-ban 2,61, míg Japánban 3,1% (European Commission, 2007a). Az elmaradás legfőbb oka abban rejlik, hogy az EU-ban a vállalati K+F ráfordítása lényegesen alacsonyabb, mint az USA-ban és Japánban. Míg az Unió K+F ráfordítások mintegy 54,5%-a származik az EU vállalkozásaitól, addig Japánban a magánszektor biztosítja a K+F ráfordítások 74,5, az USA-ban pedig 62%-át (O’Sullivan, 2007) (1. táblázat).

1. ábra: Hazai K+F ráfordítások alakulása a GDP arányában

Forrás: OECD, 2007(1)

Figure 1: R+D intensity as % of GDP

Source(1)

Az Európai Unió országainak K+F intenzitását vizsgálva három csoport különböztethető meg. Az első tagjai azon országok, amelyekben a K+F ráfordítások értéke meghaladja a GDP 2,4%-át, s melyek már jelentős lépéseket tettek a tudásalapú gazdaság kiépítésében (Svédország, Finnország, Dánia, Németország, Ausztria).

A második csoport jellemzője, hogy a K+F intenzitás értéke 1,5% és 2,1% közötti, tehát teljesítményük alapján az EU átlaghoz sorolhatók (Franciaország, Belgium, Hollandia, Luxemburg, Egyesült Királyság).

A harmadik olyan országokat tömörít, amelyekben a K+F ráfordítások aránya a GDP 1,5%-ánál kisebb. Ezen képviselőknek, köztük Magyarországnak is, még Európai viszonylatban is jelentős hátrányt kell ledolgozniuk (European Commission, 2007a) (2. táblázat).

1. táblázat

Vállalkozások, mint a K+F ráfordítások forrásai (%) – 1995-2006

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU [27]	53	53	54.3	54.8	56.1	56.3	55.9	54.6	54.2	54.9	54.5	:
EU [25]	53	53	54.3	54.9	56.1	56.3	55.9	54.6	54.2	54.9	54.5	:
EU [15]	53.1	53.1	54.4	55	56.3	56.6	56.2	54.9	54.5	55.2	54.8	:
Euro övezet [13](1)	53.4	53.2	54.4	55.6	57.2	57.4	57.3	56.3	56.1	56.4	56.2	:
Euro övezet [12](1)	53.4	53.2	54.4	55.6	57.2	57.4	57.3	56.3	56.1	56.4	56.2	:
Egyesült Államok(2)	60.2	62.4	64	64.8	66.5	68.6	66.6	64.6	61.4	:	:	:
Japán(3)	67.1	73.4	74	72.6	72.2	72.4	73	73.9	74.5	:	:	:

Forrás: Eurostat, 2007(4)

Table 1: R+D investment by the business sector as source of funding (%)

Euro zone(1), USA(2), Japan(3), Source(4)

A nyílt koordináció elvét 2000-ben, a lisszaboni tanácsülésen fogadták el hivatalosan, mint a közpolitikák kialakításának új módszerét. A Maastricht-i Szerződés hatálybalépését követően már alkalmazták a tagállamok gazdaságpolitikáinak összehangolására, majd később az EU szociális- és foglalkoztatási stratégiájában játszott fontos szerepet. A 90-es évek végen fokozatosan terjedt át olyan közpolitikákra, melyek tagállami kompetenciába tartoznak ugyan (az EU-nak nincs, vagy csak megosztott hatásköre van), de az egyes tagországok elfogadják azt a tényt, hogy bizonyos célok összehangoltan, közös fellépéssel nagyobb hatékonysággal érhetők el (Kaiser és Prange, 2005).

A nyílt koordináció új megközelítést, együttműködést biztosít az EU tagállamai számára a közös célok meghatározására és azok teljesítésére. Működésében néhány alapelv kiemelten fontos:

- Irányelvek, határidők lefektetése rövid-, közép- és hosszú távon.
- Minőségi, mennyiségi indikátorok és „benchmark”-ok rögzítése, figyelemmel az egyes tagállamok szükségleteire.
- Az európai irányelvek átültetése a nemzeti és regionális szintekre, konkrét célok felállításával.
- Folyamatos visszacsatolás, értékelés az Európai Bizottságnak és az Európai Tanácsnak egyaránt.

A „nyílt koordináció” a kormányközi együttműködés és a közösségi normaalkotás (Community Method) közötti átmenetként jellemezhető. Célja közös irányelvek meghatározása, mutatószámok bevezetése, valamint a legjobb gyakorlat beazonosítása azon területeken, ahol az EU-nak nincs vagy csak megosztott a hatásköre. A jogszabályok és kötelező normák elfogadása, harmonizálása csupán egyik módja a közösségi (európai) megoldások terjesztésének; emellett más, kötelező erővel nem rendelkező eszközök is szerepet kaphatnak közös célkitűzések elérésében (Kaiser és Prange, 2005).

A módszer legfontosabb hozzáadott értékének tekinthető, hogy a központilag lefektetett normák és jelzőszámok lefektetésével keretet biztosít a tagállamok számára a közös tanulási folyamathoz, kormányközi tapasztalatcserékhez. Az EU integráció politikai fejlődésének szempontjából a nyílt koordináció módszere rendkívül fontos szerepet tölthet be az elkövetkező időszakban, hiszen tiszteltben tartja a nemzeti sokféleséget, továbbá az integráció mélyítését olyan módon teszi lehetővé, hogy a tagállamoknak nem kell további kompetenciákat delegálni a közösségi szintre (Kaiser és Prange, 2004).

Hazai K+F ráfordítások a GDP arányában az EU tagállamaiban – 1995-2006

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU [27]	--	--	--	--	--	1,86	1,87	1,88	1,87	1,83	1,84	1,84
EU [25]	--	--	--	--	--	1,87	1,88	1,89	1,88	1,84	1,85	1,85
EU [15]	--	--	--	--	--	1,92	1,93	1,94	1,93	1,90	1,91	1,91
Belgium(1)	1,67	1,77	1,83	1,86	1,94	1,97	2,08	1,94	1,88	1,87	1,84	1,83
Bulgária(2)	0,62	0,52	0,51	0,57	0,57	0,52	0,47	0,49	0,50	0,50	0,49	0,48
Cseh Köztársaság(3)	0,95	0,97	1,08	1,15	1,14	1,21	1,20	1,20	1,25	1,25	1,41	1,54
Dánia(4)	1,82	1,84	1,92	2,04	2,18	2,24	2,39	2,51	2,58	2,50	2,45	2,43
Németország(5)	2,19	2,19	2,24	2,27	2,40	2,45	2,46	2,49	2,52	2,49	2,48	2,51
Észtország(6)	--	--	--	0,58	0,70	0,61	0,71	0,72	0,77	0,86	0,93	1,14
Írország(7)	1,26	1,30	1,27	1,24	1,18	1,12	1,10	1,10	1,17	1,24	1,26	1,32
Görögország(8)	0,43	--	0,45	--	0,60	--	0,58	--	0,57	0,55	0,58	0,57
Spanyolország(9)	0,79	0,81	0,80	0,87	0,86	0,91	0,91	0,99	1,05	1,06	1,12	1,16
Franciaország(10)	2,29	2,27	2,19	2,14	2,16	2,15	2,20	2,23	2,17	2,15	2,13	2,12
Olaszország(11)	0,97	0,99	1,03	1,05	1,02	1,05	1,09	1,13	1,11	1,10	1,10	--
Ciprus(12)	--	--	--	0,22	0,23	0,24	0,25	0,30	0,35	0,37	0,40	0,42
Lettország(13)	0,47	0,42	0,38	0,40	0,36	0,44	0,40	0,42	0,38	0,42	0,56	0,69
Litvánia(14)	0,44	0,50	0,54	0,55	0,50	0,59	0,67	0,66	0,67	0,76	0,76	0,80
Luxemburg(15)	--	--	--	--	--	1,65	--	--	1,66	1,63	1,57	--
Magyarország(16)	0,73	0,65	0,72	0,68	0,69	0,78	0,92	1,00	0,93	0,88	0,94	1,00
Málta(17)	--	--	--	--	--	--	--	0,26	0,26	0,54	0,54	0,55
Hollandia(18)	1,97	1,98	1,99	1,90	1,96	1,82	1,80	1,72	1,76	1,78	1,73	1,72
Ausztria(19)	1,54	1,59	1,69	1,77	1,88	1,91	2,03	2,12	2,23	2,22	2,41	2,45
Lengyelország(20)	0,63	0,65	0,65	0,67	0,69	0,64	0,62	0,56	0,54	0,56	0,57	0,56
Portugália(21)	0,54	0,57	0,59	0,65	0,71	0,76	0,80	0,76	0,74	0,77	0,81	--
Románia(22)	--	--	--	0,49	0,40	0,37	0,39	0,38	0,39	0,39	0,41	0,46
Szlovénia(23)	1,57	1,33	1,31	1,37	1,41	1,41	1,52	1,49	1,29	1,42	1,46	1,59
Szlovákia(24)	0,92	0,90	1,07	0,78	0,65	0,65	0,63	0,57	0,58	0,51	0,51	0,49
Finnország(25)	2,26	2,52	2,70	2,86	3,16	3,34	3,30	3,36	3,43	3,45	3,48	3,45
Svédország(26)	3,32	--	3,51	3,59	3,62	--	4,25	--	3,95	3,71	3,89	3,82
Egyesült Királyság(27)	1,94	1,86	1,80	1,79	1,86	1,85	1,82	1,82	1,78	1,72	1,76	--

Forrás: Eurostat, 2007(28)

Table 2: Gross Domestic expenditure on R+D in EU member states

Belgium(1), Bulgaria(2), Czech Republik(3), Denmark(4), Germany(5), Estonia(6), Ireland(7), Greece(8), Spain(9), France(10), Italy(11), Cypress(12), Latvia(13), Lithuania(14), Luxemburg(15), Hungary(16), Malta(17), Netherlands(18), Austria(19), Poland(20), Portugal(21), Romania(22), Slovenia(23), Slovakia(24), Finland(25), Sweden(26), United Kingdom(27), Source(28)

2002-ben Barcelonában az Európai Tanács rögzítette, hogy – a lisszaboni növekedési és foglalkoztatási stratégiával összhangban – a kutatásra, technológiafejlesztésre, valamint innovációra szánt összes ráfordítás aránya 2010-re közelítse meg a GDP 3%-át, melynek kétharmadát a magánszektornak kell fedeznie. 2003-ban a tavaszi Európai tanács határozott, hogy a „3%”-os cél elérése érdekében a nyílt koordináció eszközt a közös kutatási és technológiafejlesztési politikában is alkalmazni kell. Még ugyanebben az évben az Európai Bizottság egy Akciótervben pontosította a részleteket (European Commission, 2003).

A nyílt koordináció megszervezésére és lebonyolítására az Európai Tanács az Európai Unió Tudományos Műszaki Kutatási Bizottságát (CREST) kérte fel. A CREST felügyelete alatt eddig három koordinációs szakasz működött (2003-2004, 2005-2006, 2006-2007).

Öt különálló szakmai csoport feladata a koordináció felügyelete a bizottsági Akciótervben

meghatározott legfontosabb – a kormányzati szektor finanszírozta kutatás; az előbbi és az ipar kapcsolata; költségvetési eszközök és a kutatás; szellemi tulajdonjogok és a kormányzati szektor általi kutatás; a kis- és közepes vállalkozások (KKV) és a kormányzati szektor támogatta kutatás – területeken.

A CREST az első két szakasz végén, 2004-ben, illetve 2006-ban összefoglaló zárójelentést adott ki a nyílt koordináció módszerének alkalmazásáról. A 2004-es zárójelentés összesen 30 ajánlást fogadott el.

A javaslatok legfontosabb elemei:

- a nemzeti szakpolitikák összehasonlíthatósága;
- egységesen elfogadott meghatározások a K+F tevékenység értelmezésében;
- szorosabb kapcsolatok kiépítése az állami kutatóintézetek, egyetemek, valamint a magánszféra között;
- a költségvetési eszközök hatékonyabb felhasználása;
- racionális információ-megosztás;

- a szellemi tulajdonjogok (IPR) koherens alkalmazása;
- összehangolt adatfelvétel és egységesen elfogadott IPR iránymutatók használata;
- a kis- és közepes vállalkozások (KKV) támogatása, ösztönzése a K+F tevékenységekben való részvételre;
- a K+F személyi állomány növelése a KKV-k körében;
- a KKV-k K+F tevékenységének támogatása a Strukturális Alapok segítségével (CREST, 2004).

Számos országban és régióban kísérleti programokat (RTD OMC-NET) indítottak el a kutatási politika területén az alulról építkező együttműködési kezdeményezések támogatására. Az első kísérleti pályázati felhívást 2005-ben publikálták, majd 2007-ben a hetedik kutatási keretprogram keretében továbbfejlesztették a tevékenységet, forrásait jelentősen megnövelték. Az OMC-NET lényege, hogy pénzügyi támogatást biztosít a CREST ajánlások megvalósításához, valamint elősegíti a regionális szereplők minél hatékonyabb részvételét a koordinációs mechanizmusban. A hatékony kapcsolattartást az a vállalkozáspolitikai (KKV-ért felelős) csoport biztosítja, amely az innovációs politikai kérdéseket is koordinálni fogja (European Commission, 2007b).

2006-ban a testület megerősítette zárójelentésében, hogy a módszer továbbra is fontos szerepet játszik a lisszaboni és barcelonai célkitűzések mielőbbi elérésében, segítve ezzel, hogy az egyes tagállamok összehangolhassák szakpolitikai törekvéseiket. Kiemelte ugyanakkor, hogy az eredményesebb működés érdekében a tagállamok a jövőben hatékonyabb információs csatornákat építsenek ki a tapasztalatok megosztására. A jelentés ösztönözte továbbá a felsőoktatási és vállalkozási szektorok teljes körű részvételét az egyes országok K+F politikájában. A beszámoló végzetül javasolja, hogy a K+F nyílt koordinációs ciklus minél jobban igazodjon a 2005-ben újraindított lisszaboni stratégia végrehajtási menetrendjéhez (CREST, 2006).

A harmadik ciklusban (2006-2007) négy új szakértői csoportot alakítottak ki, melyek tematikájaként 1. a Kutatási Keretprogramok és a Strukturális Alapok összehangolása; 2. az európai K+F nemzetközi promóciója; 3. a „policy mixes”; 4. a K+F és a szolgáltatások alakulása emelhető ki.

Essenben 2007. májusában a CREST ajánlásokat fogadott el a Kutatási Keretprogramok és Strukturális

Alapok összehangolásáról, majd júniusban ezeket a Versenyképességi Tanács is megerősítette.

A „K+F nemzetközi promóciója” témakörben a CREST 2007. decemberben Brüsszelben fogadta el végső jelentését, mely felszólítja a tagállamokat, hogy „proaktívan” vegyenek részt a nemzetközi kutatási-fejlesztési együttműködésekben.

A „policy mix” szakértői csoport a korábbi három tagország (Spanyolország, Svédország, Románia) mellett további hat tagállamot (Belgium, Észtország, Franciaország, Litvánia, Hollandia, Egyesült Királyság) vont be a „kölcsonös tanulási folyamatba”. Az összefoglaló jelentést 2007. decemberében Brüsszelben publikálták.

Az aktuálisan is zajló negyedik ciklus tavaly decemberben indult, s várhatóan 2008. végére készül el a zárójelentés. Az egyetemek közötti együttműködés, az ipari központok és a kutatás-fejlesztés, az európai K+F nemzetközi promóciója, valamint a „policy mixes” adják a legfontosabb tanulmányozandó témákat.

KÖVETKEZTETÉSEK

- A 21. században a társadalmi-gazdasági fejlődés olyan szakaszba lépett, amikor egyre nagyobb jelentősége van a tudományos kutatásnak, az innovációnak.
- A szakemberek egyetértének abban, hogy Európa jelenlegi K+F befektetései továbbra sem elégségesek. Annak érdekében, hogy az EU lépést tudjon tartani a globális régi-új versenytársakkal, a lehető leghatékonyabb, leggyorsabb fellépésre van szükség.
- Az Európai Kutatási Térség koncepciója hivatott segíteni a jelenlegi széttöredezettesség leküzdésében, az európai kutatási politika eredményessége növelésében, mely kiemelkedően fontos eleme a 2005-ben újraindított lisszaboni stratégiának.
- A CREST felügyelete alatt folytatott koordinációs tevékenység jelentős mértékben járul hozzá mindehhez, hiszen támogatja az EU tagállamai közötti jelentős különbségek leküzdését, a külső versenytársakhoz való felzárkózást.
- A testület ajánlásai, a tapasztalatok megosztása lehetővé teszik a vállalkozási szektor hatékony bevonását a nemzeti és európai szintű kutatási-fejlesztési tevékenységbe, elősegítve így is a 2000-2002-ben kitűzött célok mielőbbi teljesülését.

IRODALOM

- André, M. (2006): L'espace européenne de la recherche: histoire d'une idée. *Journal of European Integration History*, 12. 2. 131-151.
- Banchoff, Th. (2002): Institutions, inertia and European Union research policy. *Journal of Common Market Studies*, 40. 1. 1-21.
- Edler, J.-Kuhlmann, S.-Behrens, M. (2003): Changing governance of research and technology policy: The European Research Area. Cheltenham, Edward Elgar.
- Hooghe, L.-Marks, G.-Blank, K. (1996): European Integration from the 1980s: state-centric v. multi-level governance. *Journal of Common Market Studies*, 34. 3. 341-378.
- Kaiser, R.-Prange, H. (2004): Managing diversity in a multi-level governance system: the open-method of coordination in innovation policy. *Journal of European Public Policy* 11. 2. 249-266.

- Kaiser R.-Prange H. (2005): The Open Method of Coordination in the European Research Area: A New Concept of Deepening Integration?. *Comparative European Politics*, 3. 3. 289-306.
- Muldur, U.-Corvers, F.-Delanghe, H.-Dratwa, J.-Heimberger, D.-Sloan, B.-Vanslebrouck, S. (2006): A new deal for an effective European research policy: the design and impacts of the 7th Framework Programme. Springer, Dordrecht.
- O'Sullivan, M. (2007): The EU's R&D Deficit & Innovation Policy, Expert Group on Knowledge for Growth.
- CREST (2004): CREST Report on the application of the Open Method of Coordination in favour of the Barcelona Research Investment Objective. Brussels.
- CREST (2006): CREST Report on the application of the Open Method of Coordination in favour of the Barcelona Research Investment Objective. 2nd report, Brussels.
- European Commission (2000): Communication „Towards a European Research Area”. COM (2000) 612, Brussels.
- European Commission (2003): „Investing in Research: An Action Plan for Europe”. Communication from the Commission, COM (2003), 226 final, Brussels.
- European Commission (2007a): Directorate-General for Research. Key Figures 2007, Towards a European Research Area Science, Technology and Innovation. Brussels.
- European Commission (2007b): Directorate-General for Research. Annual Management Plan 2008. Brussels.
- Eurostat (2007): Science, technology and innovation in Europe. Eurostat Pocketbooks.
- OECD (2007): OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2007, Innovation and Performance in the Global Economy.